క్రోటను మొక్కలు

శ్రీమతి పరిమళా సోమేశ్వర్

సాయంత్రం ఐదుగంటలయింది. అప్పుడే అలసిపోయి యింటికి వచ్చేను యూనివర్శిటీనుండి.

నన్ను చూడగానే 'ఒరేయ్ శీనూ! అక్కయ్యొచ్చిందిరా. పనిమనిషిని బాత్‌రూమ్‌లో వేణ్ణీళ్ళూ అవీ పెట్టమనిచెప్పు' అంటూ కేకేసింది కార్తీక దీపాలకు వత్తులుచేస్తున్న అమ్మ. శీను పరుగెత్తుకువెళ్ళి ఒక్కనిమిషంలో తిరిగివచ్చేడు.

'నీళ్ళు, సబ్బు, టవల్—అన్నీ రెడీ!' అని చెప్పేడు.

రెండో చెల్లెలు ఊర్మిళ — మూడేళ్ళది — 'జోతక్కా! నీ చీరా, జాకెట్టూ నేను పట్టుకుంటాను. ఇలివ్వు' అంటూ బాత్‌రూమ్‌వైపుకు వెళ్తున్న నా చేతిలోని బట్టలను లాక్కుంది.

దాని చేతిలోనుండి నేలమీదకు జీరాడుతున్న చీరను చూస్తూనే అమ్మ గద్దించింది. 'ఒసేవ్, రాక్షసిముండా! నీకెన్నిసార్లు చెప్పాలే, పెద్దక్కయ్య బట్టలు ముట్టుకోవద్దని? కిందపడేసి అలా యీడుస్తుంటే మాసిపోవూ?' అంటూ.

ఊర్మిళ బిక్కమొహంవేసి నిల్చుంది.

దాని చేతిలోనుండి బట్టలు తీసుకుని నేను బాత్‌రూమ్‌లోకి వెళ్ళిపోయేను.

నేను స్నానంచేసి వచ్చేసరికి టిఫిన్ ప్లేటులో పెట్టి, పక్కనేమంచినీళ్ళగ్లాసు, ఒకజగ్గూ, కాఫీ ఫ్లాస్కూఅవీ డైనింగ్ టేబులుమీద రెడీగా అమర్చి ఉంచేడు శీను.

శీను మల్టీపర్పస్ పన్నెండో క్లాసు—ఇంగ్లీషు మీడియంలో—చదువుతున్నాడు. సాధారణంగా ఆ వయసులో ఉన్న మగపిల్లలు యిలాంటి 'సర్వింగ్'ని అరచి మొత్తుకున్నా చెయ్యరు యింట్లో ఎవరికీనీ. కాని శీను వాడి వయోధర్మాన్నికూడా అతిక్రమించి చేస్తున్నాడంటే మా యింటి వాతావరణం మహిమ అది! ఆ రకమైన వాతావరణానికి కేంద్రాన్ని నేననుకుంటే జుగుప్సతో కూడిన బాధ కలుగుతుంది నాకు.

మా అమ్మగన్నసంతానంలో నేను పెద్దదానిని. నా తరువాతది విజయ. బి. యస్సీ చదువుతోంది. తరువాత శీను. ఆఖరిది ఊర్మిళ.

నాన్న రిటైర్డు హెడ్‌మాస్టారు.

నేను ఎమ్మే పి హెచ్చిడీ. యూనివర్శిటీలో హిస్టరీ 'రీడర్'గా పనిచేస్తున్నాను. నా వయసు ముప్పైనాలుగు.

ప్రస్తుతం మా కుటుంబాన్నంతటినీ పోషించేది నేనే. అందుకే యింట్లో అంతా నన్ను 'దేవత'లా చూస్తారు.

ఎప్పటిలానే ఆరోజుకూడా అమ్మా వాళ్లంతా నాకుచేస్తున్న 'మర్యాదలు' చూస్తుంటే అసహ్యం వేసింది నాకు. ఎవరో వెయ్యిశూలాలు ఒక్కసారిగా నా గుండెలోకి గుచ్చినట్లు విలవిలలాడిపోయేను.

'అమ్మా! నేనుకూడా నీ కూతురినే. వీళ్లందరిలా ఒకప్పుడు నేనుకూడా నీ ఒళ్ళోపడుకుని, నీ కొంగుపట్టుకుని తిరుగుతూ నీచేత తిట్లుతిన్న దాన్నే. కాని యీరోజు నన్నిలా 'సింహాసనం'మీద కూర్చోపెట్టి గౌరవిస్తావెందుకు? ఎవరో పరాయి వ్యక్తికి చేసినట్లు ఏమిటి నాకీ మర్యాదలు? నాకు కావలసింది నీ ప్రేమమ్మా! ప్రేమ!' అంటూ

ఓసారి అమ్మతో చెప్దామనుకుంటాను. కాని ఎన్ని సార్లు ప్రయత్నించినా దుఃఖంతో నాకంఠం పూడుకు పోతుంది. నా కన్నులలో నీరు క్రమ్ముకుంటుంది. ఏదో తెలియని 'ఇన్ఫీరియారిటీ' నన్నావరిస్తుం దాసమయంలో,

ఫలహారం కాఫీ ముగించుకుని యివతలకు వచ్చేను. ఆ యింట్లో నేను ఒంటరిదానిని. నాతో ఎవరూ చనువుగా మాట్లాడరు. ఆఖరికి నాన్నకి కూడా నేనంటేభయమే. ఇంత వయసొచ్చినా నాకింకా పెళ్లిచెయ్యలేదనీ, యికముందుకూడా చెయ్యలేననీ, సాహసించి ఎవడైనా నన్ను పెళ్లిచేసుకున్నా ఆ పైన సంసారాన్ని యీదే నాథుడెవరనీ—యిదీ ఆయన బాధ. దానికి తోడు అన్యాయంగా ఒక ఆడపిల్ల జీవితం నాశనం చేసేనన్న 'గిల్టీకాంప్లెక్స్'. దాంతో ఆయన నావంక కన్నెత్తి చూడటానికికూడా సిగ్గుపడతారు.

రోజులానే నాన్నగారి గదిలోకి వెళ్లి ఆయన ఆరోగ్యాన్ని గురించి పరామర్శించేను. అదేం చిత్రమో. నేను ఆయన గదిలోకి ఎప్పుడు వెళ్లినా ఆయన చేతిలో ఏదో ఒక పుస్తకమో పేపరో తప్పనిసరిగా ఉంటుంది. ఆయన దంతగా చదివే స్వభావంకూడా కాదు. కాని నేను రోజూ ఆయన దగ్గరకువెళ్లేసమయం తెలుసు కనుక సూటిగా నావంక చూడటం తప్పించుకుందా మనే ఉద్దేశ్యంతో చేతిలో ఏదో ఒకటి పట్టుకుంటారు.

ఆ సంగతి నాకు తెలుసు. నాకు తెలుసునని ఆయనకీ తెలుసు. అందుకే జుగుప్సాకరమైన ఆ నాటకాంకానికి త్వరగా స్వస్తిచెప్పి యివతలపడ్డాను.

తరువాత తోటలోకి వెళ్లేను. నాతో యీ యింట్లో స్నేహపూర్వకంగా మాట్లాడేది యీ పూలమొక్కలే !

తోటలోఉన్న ఓ చిన్నరాతిగట్టుమీద కూర్చున్నాను. నా కెదురుగా రెండువైపులా విరగబూచిన రకరకాల పూలు. మధ్యనే సన్నని బాట. ఆ బాట కిరువైపులా క్రోటనుమొక్కలు. అక్కడేకాదు, పూదోటలో చాలా ప్రదేశాల్లో, మట్టికుండీలలో అనేకజాతుల క్రోటనుమొక్కలు వివిధవర్ణాల్లోనూ ఉన్నయ్. విరగబూచిన మందారలు, ముద్దబంతుల మధ్య—ఎంత అందంగాఉన్నా ఏమిటో ఆ క్రోటన్సుమొక్కలు వెలతెలా బోతున్నయ్.

ఈ మధ్య ఎందుకో ఆ క్రోటను మొక్కలను చూస్తుంటే ఒక రకంగా భయం, జాలీకూడా కలుగుతున్నయ్ నాకు. నా జీవితానికీ వాటికీ ఏదో అవినాభావ సంబంధముందనీ, నాలో నేను భరించలేని ఏదో దృక్పథం ఆ క్రోటనుమొక్కల్లో ప్రతిఫలిస్తోందనీ నా భావన.

అలా శూన్యహృదయంతో ఎంతసేపు కూర్చుండిపోయేనో! దశమిచంద్రుడు కొబ్బరిఆకుల సందుల నుండి మెల్లగా తోటలోకి ప్రవేశిస్తున్నాడు. ఆ వెలుగు కిరణాలు మృదువుగా నా చెంపలను తాకి గిలిగింతలు పెట్టినయ్. ఏదో ఒక విచిత్రమైన కంపనం నా శరీరంలోని అణువణువునూ ఊపివేయసాగింది.

పగలల్లా యూనివర్శిటీలో విద్యార్థినీ విద్యార్థులు, తోటిఉపాధ్యాయులమధ్య గడుపుతూ నా వ్యక్తిగత విషయాలను, నా తీరనికోరికలను అన్నీ మర్చిపోతాను. కాని యింటికి వచ్చేక యిలా ఒంటరిగా కూర్చుంటే ఏవేవో ఆలోచనలు నన్ను మునురుకుంటయ్. చల్లని సాయంత్రంవేళ ఏకాంతంగా కూర్చుంటే నా మనసు క్రమంగా వశం తప్పిపోతూంటుంది. నా శరీరం ఏవో తీయని అనుభూతులకోసం అలమటిస్తుంది.

నాలోని 'అలజడి' నేను భరించలేనంత తీవ్రంగా తయారయ్యేసరికి చటుక్కున లేచి లోపలికి వెళ్లేను. నన్ను నేను మర్చిపోదామనే ఉద్దేశ్యంతో శీను, విజయా వాళ్ల చదువుకునే గదిలోకి వెళ్లేను.

విజయంటే నా అంతరాంతరాల్లో ఎందుకో నాకు చచ్చేభయం. అది చాలా పెంకిఘటం. ముక్కుకు సూటిగాపోయే రకం. ఆ గుణాలు నాలో లేకపోవటం వల్లనో ఏమో అదంటే నాకు యిష్టంలేదు.

అదీకాక మిసమిసలాడే యిరవైఏళ్ల వయసు దానిది. నిండుయౌవనం తొణికిసలాడే దాని శరీరం

లోని వంపులు, పాలవిగాగడవంటి దానిబుగ్గలు చూస్తుంటే నా వంటికి కారం పూసుకుంటున్నట్టుగా ఉంటుంది. అది ఎలా చూసినా, ఏ భంగిమలో నిల బడ్డా, ఏ చీర కట్టుకున్నా నా కంటికి అందంగానే కనిపిస్తుంది. అందుకే అదంటే వళ్ళుమంట నాకు.

నిజానికి ఒక రకంగా విజయకంటె కూడా నేను అందంగానే ఉంటాను. కాని నా అందంలో 'జీవం'లేదు. ఒకరిని ఆకర్షించే శక్తి 'యిప్పుడు' నాలో లేదు.

అసలు విజయ అందమంతా దాని వయసు లోనే ఉంది. కలలుకనే కళ్ళు, మిడిసిపడే అవ యవాలు, అనుభవాలెరుగని అమాయకత్వం, అనుభవా లకోసం అర్రులు చాచే ఆ ప్రథమ యౌవనం— అదో చిత్రమైన దశ. ఒకప్పుడు నేనుకూడా అలాటి 'దశ'లో ఉన్నదానినే.

కాని నా లాగా విజయ జీవితం మోడై పోదు. బియస్సీ ప్యాసవగానే దానికి పెళ్లి చేసేస్తానంటు న్నాడు నాన్న.

నాక్కూడా బియే ప్యాసవగానే నాన్న పెళ్లి చేసేస్తే నేనీ నాడు స్వంత చెల్లెలినిచూసి ఈర్ష్య పడే దౌర్భాగ్యపు స్థితిలో ఉండే దానిని కాను. బి. ఏ. అవగానే ఎం. ఏ. కావాలన్నాను. మొదటి కూతుర్ను కదా అని ముచ్చటపడి చదివించేడు నాన్న: ఆ పైన 'పి హెచ్చిడీ' చేస్తానని పట్టుబట్టేను. తలూపేడు నాన్న. నేను కలలు గన్నట్టుగానే నాలుగేళ్ల తరువాత 'డాక్టర్ జ్యోతిర్మయి' నయ్యేను. అప్పటికి నా వయసు ఇరవై తొమ్మిది దాటింది. నాన్న తొందరపడి సంబం ధాలు వెతికితే అప్పటికన్నా అయ్యేదేమో పెళ్లి. కాని అప్పటికే నాన్న స్థితి శారీరకంగా, ఆర్థికంగా దిగ జారిపోయింది. వెంటనే ఉద్యోగంలోకి చేర్పించేడు నన్ను. క్రమంగా మా యింటి పరిస్థితులు నా 'జీతం' లేనిదే రోజు వెళ్లనంతగా పరిణమించినయ్. రక్త మాంసాలను పంచియిచ్చిన తల్లిదండ్రులలోనే 'స్వార్థం' తలెత్తింది. ఆ స్వార్థం వెనుక ఉన్న ఆవేదనకూడా ఏమంత చిన్నదికాదని నాకు తెలుసు. ఏమైతేనేం చివరికి బలి అయ్యింది నా జీవితమే.

నేను గదిలోకి వెళ్లేసరికి శీను కుర్చీలో కూర్చుని శ్రద్ధగా చదువుకుంటున్నాడు. వంచిన తల ఎత్తకుండా. కాస్త పరిశీలనగా చూస్తే ఎవరికైనా తెలిసిపోతుంది వాడి బుద్ధిమంతనం అంతా వట్టి 'పోజే'నని. వాడి తాపత్రయమంతా నా మెప్పునుపొంది 'ఓ ఫైవ్ రుపీస్' సంపాదించి స్నేహితులతో సర్దాగా హోటలుకి, సినిమాకి పోవాలనే. నెలకోసారి వాడికా 'మామూలు' యివ్వటం న కలవాటే. మొన్ననే ఫస్టు తారీకు.

'ఏరా శీనూ! ఇంగ్లీషుపేపరిచ్చేరా?' అనడిగేను.

'ఇచ్చేరక్కాయ్ నూటికి అరవై మూడు మార్కులు'. గర్వంగా సమాధానమిచ్చేడు.

నేను ఎక్కడ నమ్మనోనని టేబులుమీద రెడీగా పెట్టిన 'ఆన్సర్ పేపరు' తీసి చూపించేడు శీను.

వాడు ఎంత కొంటెపిల్లడైనా చదువులో మాత్రం చాలా చురుకు. అందుకే వాడేమడిగినా యిస్తాను నేను.

ఆ తరువాత విజయవైపుకు తిరిగినయ్ నా కళ్ళు. ఎప్పుడు దాంతో మాట్లాడదామన్నా ఏదో 'ఇన్ఫీరియారిటీ కాంప్లెక్సు' నన్ను వశంచేసు కుంటుంది. అది నావంక సూటిగా చూస్తే సిగ్గుగా, దిగులుగా ఉంటుంది నాకు. నిర్మలంగాఉన్న దాని కళ్లను చూడగానే నల్లనివలయాలేర్పడిన నా కళ్ళు గుర్తుకువచ్చి బాధగా ఉంటుంది నాకు. అదీకాక అది నా వంక చూసినప్పుడల్లా సగం నెరిసిన నా తల వెంట్రుకలను, బిగువు సడలిపోతున్న నా నిరర్థక శరీరాన్నీ గేలిచేస్తున్నట్లు నా అనుమానం. అది వట్టి నా అనుమానం కాదు. నిజం. దాని స్వభావం నాకు తెలియదు గనకనా.

విజయ మంచంమీద వెల్లకిలా పడుకుని గోడకు నిల్చోపెట్టిన దిండుకు తలానించి నిర్లక్ష్యంగా పాఠం పుస్తకంలోని పేజీలను తిరగవేస్తోంది. నేను వచ్చినసంగతి తెలిసి కూడా అదలా తనకేం పట్టనట్టుండేసరికి నాకు బాధనిపించింది.

ఐనా గంభీరంగా ముఖంపెట్టి దానిని కూడా పలకరించేను. 'నీ పేపర్లు ఏమిచ్చేరే విజయా?'

'ఇవ్వాళ బోటనీ, కెమిస్ట్రీ పేపర్లిచ్చేరు.'

'మార్కు లెలా వచ్చినయ్ ?'

'బోటనీలో 40% కెమిస్ట్రీలో 23%'

'కెమిస్ట్రీలో తక్కువ మార్కులు వచ్చేయ్?'

'పరీక్షల్లో చదవలేదు సరీగ్గా.

'చదవలేదని తెలుస్తూనే ఉంది. ఎందుకు చదవలేదూ అంట?' కాస్త హెచ్చుస్వరంలోనే అన్నా.

చివ్వునలేచి కూర్చుంది విజయ. 'ఎందుకు చదవలేదేమిటి? చదవబుద్ధి కాలేదు, చదవలేదు. అసలే అదీకాక కెమిస్ట్రీ అంటే చచ్చే 'బోర్' నాకు. మా లెక్చరర్ చెప్పే పాఠాలు ఆవిడకే సరీగ్గారావు. బోర్డుమీద ఒక 'యీక్వేషన్' వేసిందంటే దానిని 'బాలెన్సు' చెయ్యటానికి అరగంట తన్నుకుంటుంది మా లెక్చరర్. అదీకాక మాకు కెమిస్ట్రీ థియరీ ఎప్పుడూ సాయంత్రం లాస్ట్ పిరియడ్ ఉంటుంది. అలసిపోయి ఉండటంవల్ల అందరికీ ఎప్పుడు ఇంటికి వెళ్తామా అనే అంటుంది తప్ప పాఠం విన బుద్ధి కాదు.' మార్కులు మంచిగా రాకపోవటానికి తన బాధ్యత ఏమంతలేదని విడమర్చి చెప్పేసింది విజయ.

అది చెప్పిన కారణాలు నిజమే కావచ్చు. కాని అదలా కుండబద్దలుకొట్టినట్లు నిజం చెప్పేసరికి నన్నవమానించినట్లు 'ఫీ'లయ్యాను. దాని వయసులోని ఆడపిల్లకు అంత బలమైన వ్యక్తిత్వం ఉండటం 'శుభ'లక్షణం కాదని నా ఉద్దేశ్యం. మార్కులు తక్కువ వచ్చినా ఎక్కువే వచ్చేయనో, లేదా పేపర్లింకా యివ్వలేదనో అది అబద్ధమాడితే నాకంత కోపం వచ్చేదికాదు.

'చదవటం చేతకాక ఏవో సాకులు చెప్పటం నేర్చుకున్నావ్. అసలు నీకు బుర్ర కుదురుంటేనా చదివేందుకు? ఎంతసేపూ ఆ అమ్మాయేం చీర కట్టుకుందీ, ఏ లెక్చరర్ 'హైర్‌స్టైల్' అందంగా ఉందానీ, 'నవరంగ్'లో ఏం పిక్చర్ వచ్చిందనీ— యివేగా ఉమెన్సు కాలేజీలో మీరుచేసే ఘనకార్యాలు! పైగా లెక్చరర్లకే వంకలుపెట్టటం మొదలెట్టేవ్?' అని వెంటనే అది ఎక్కడ ఎదురుతిరుగుతుందోనని గబగబ యివతలకి వచ్చేసేను.

రాత్రి భోజనాలైనాక రోజూలాగానే ఒక యింగ్లీషు నవలను చేతిలో పట్టుకుని మంచం మీద వాలేను. కళ్లెం తెగిన గుఱ్ఱంలా పరుగులు పెట్టే మనసును అదుపులోపెట్టే ఉద్దేశ్యంతో తీరిక సమయాల్లో సాహిత్యపఠనం చెయ్యటం అలవాటు చేసుకున్నాను. ఐతే నేను చదివే పుస్తకాల్లోకూడా నేను వేటిని మర్చిపోదామని ప్రయత్నిస్తున్నానో ఆ ప్రేమ, వెన్నెలరాత్రులు, సన్న జాజులు, సెక్సూ అన్నీ ఉన్నయ్. కాని వాటిలో నేను పొందే అనుభూతి పరోక్షమైన దవటంవల్ల నన్నంతగా ఊపి పారవేయవు. అదీకాక అనుభవా లెరుగని నేను ఆయా పాత్రలతో తాదాత్మ్యంపొందుతూ ఒక చిత్రమైన సంతృప్తిని పొందుతూంటాను. తెల్లవారింది. ఎప్పటిలానే టూత్‌పేస్టు దగ్గరనుండి అన్నీ శీను, ఊర్మిళ, అందిస్తుంటే పనులన్నీ ముగించుకుని, భోజనంచేసి తొమ్మిదిన్నరకల్లా యూనివర్శిటీ బస్సు స్టాపులో ఉన్నాను.

అక్కడ నాకు కొంచెం దూరంలో నా దగ్గర చదువుకుంటున్న యూనివర్శిటీ విద్యార్థినులిద్దరున్నారు. వాళ్లు నన్ను చూడగానే 'విష్' చేసేరు. నా దగ్గిరగావచ్చి నిలబడ్డారు.

నా విద్యార్థు లందరికీ నేనొక ఆరాధ్యదేవతని. హిస్టరీలాటి రసహీనమైన సబ్జక్టును కూడా మనసుకి హత్తుకుపోయేటట్లు చెప్తానని నాకు మంచి పేరుంది యూనివర్శిటీలో.

నా 'డిగ్నిటీ'ని నిలబెట్టుకునే ఉద్దేశ్యంతో ఎక్కువగా వాళ్లతో సంభాషణని పొడిగించలేదు నేను.

బస్సు వచ్చింది.

అందరూ చిలచిలమంటూ ఎక్కుతున్నారు. మర్యాదకోసం ముందు నన్నెక్కనిచ్చి ఆ తరువాత ఆ విద్యార్థిను లిద్దరూ ఎక్కేరు. వాళ్లు నా పక్కనే కూర్చుని నాకు వినపడేట్లుగా నిన్న క్లాసులో నేను చెప్పిన పాఠాన్నిగురించి చర్చించుకుంటున్నారు.

బస్సులో చాలామంది యూనివర్శిటీకి సంబంధించినవాళ్ళే. అందులోని ఆడవాళ్ళంతా రకరకాలుగా కత్తిరించిన బ్లౌజుల్లో, రంగురంగుల చీరల్లో, వివిధరకాల 'హైర్‌స్టైళ్ళ'లో కన్నులపండువగా ఉన్నారు. వాళ్ళందరిలో ఏకొద్దిమందోతప్ప మిగతా వారంతా పెళ్ళికానివారే. అలాటివారిలో 75 శాతం యికముందుకూడా పెళ్ళికాదని నిశ్చయంగా చెప్పగల వయసులో ఉన్నారు. ఈ హైదరాబాద్‌లోనేకాదు, భారతదేశంలోని అన్నినగరాల్లోనూ, పట్టణాల్లోనూ యిలాటి వయసుమీరిన అవివాహితల సంఖ్య అధికంగానే ఉంది. దీనికి కారణం నేటి విద్యాధికులైన యువకుల్లో నానాటికీ తీవ్రతరవౌతున్న కట్నాల దాహమని కొందరూ, చదువుకుని ఉద్యోగం చేస్తున్న కూతుళ్ళకు పెళ్ళిళ్ళ చేసేస్తే సంసారాలు గడచేదెలా అని వాపోయే మధ్యతరగతి కుటుంబాల్లోని తల్లిదండ్రుల స్వార్థగుణమని కొందరూ అంటుంటే అసలు శారదాబిల్లు ప్రవేశపెట్టిన తేదీయే మంచిదికాదనీ, అందువల్లనే మన దేశంలో 'ముదికన్య'ల సంఖ్య క్రమంగా అధికమైపోతోందనీ వాదిస్తాడు ఒక జ్యోతిష శాస్త్రపారంగతుడు. ఏది యేమైనా ఒకప్పటి బాలవితంతువుల్లా యిప్పటి వసుమీరిన అవివాహితలు సంఘంలో హృదయవిదారకమైన 'సమస్య'లై కూర్చున్నారు.

బయటకు వచ్చినప్పుడు కలకలలాడుతూ చీకూ చింతా లేనట్లు కనిపించేవాళ్ళందరి గుండెల్లోను ఎన్నివిషాదపులోతులున్నాయో వారిలో ఒక దాన్నైన నాకు బాగా తెలుసు. ఐతే అప్పుడప్పుడు బస్సులో కిటికీలకు దగ్గరగా కూర్చుని రోడ్డుమీద పోతున్న జంటలను చూడగానే వారి ముఖాల్లోకి చటుక్కున పాకే నీలినీడలు కూడా 'అరుదై'నవేం కావు.

జిలుగువెలుగుల వేషధారణతో తమలో రగిలే అగ్నిపర్వతాలను చల్లార్చుకునే యీ కృత్రిమజీవుల దౌర్భాగ్యానికి జాలిపడే దెవ్వరు?

బస్సులో కూర్చున్నంతసేపూ నాలో రోజూ యివే ఆలోచనలు.

బస్సు ఆర్ట్సుకాలేజీముందు ఆగింది. నా ఆలోచనలుకూడా నిల్చిపోయినయ్.

మళ్ళీ క్లాసులు, విద్యార్థులు, కొల్లీగ్సు— అదో సందడి.

సాయంత్రం యింటికి తిరిగి వచ్చేసరికి ఎన్నడూ లేనిది యిల్లంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. ఆ అసహజమైన నిశ్శబ్దతను చూసేసరికి నా గుండెలో దడపుట్టింది.

నన్ను చూస్తూనే వంటింటి గుమ్మందగ్గర కూర్చున్న అమ్మ గట్టిగా శోకాలు పెట్టసాగింది. కుర్చీలో కాళ్ళు పెట్టుకుని కూర్చున్న నాన్నగారు వెంటనే లేచి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయేరు. ఊర్మిళ బొటనవేలు చీకుతూ కూర్చున్నదల్లా అమ్మ గట్టిగా ఏడవటంతో వేలు తీసేసి బిక్కమొహం వేసింది.

నాకేం అర్థంకాలేదు. 'అమ్మా! ఏమయిందే? ఎందు కేడుస్తావ్?' అన్నాను ఆత్రంగా.

ఆయుర్వేద భూషణ
పండిత నోరి రామశాస్త్రులవారి

*** క్షీరవర్ధని ***

చనుబాలను వృద్ధి చేయు రసాయనము. దీనిని వాడుటవలన చనుబాలు స్వచ్ఛమై సమృద్ధిగా పసిపాపకు సరిపోవునట్లుచేసి, తల్లి పిల్లల యారోగ్యమును కాపాడును.
వెల 100ml రు. 3/- : 200ml రు. 5/-

*** జీవనవటి ***

ధాతు పుష్టికి, నరముల పటుత్వమునకు ప్రసిద్ధి గాంచినది. శుక్లనష్టము, నపుంసకత్వము లచే పీడింపబడు వృద్ధులకు స్థైతము శక్తి నిచ్చి, ఓజస్సును వృద్ధి చేయును.
వెల 30 మాత్రలు రు. 6/-

మాచే దీర్ఘవ్యాధులకు పోస్టుద్వారాకూడ సలహా యిచ్చి, ప్రత్యేక చికిత్స చేయబడును. క్యాటలాగు, సలహా ఉచితము.

డాక్టరు నోరి వెంకటేశ్వరశాస్త్రి,
A.V.A.C., A.L.I.M.
చీఫ్ ఫిజిషియను. ఆయుర్వేద నిలయం,
పోస్టుబాక్సు 32, విజయవాడ-1. ఆంధ్రప్రదేశ్.

'ఇంకా ఏమవ్వాలే తల్లీ. ఆ పాపిష్టిముండ కొంప ముంచేసిందేవ్' అంటూ మళ్ళీ రాగాలు తీయసాగింది అమ్మ.

విషయం చెప్పకుండా అలా ఏడుస్తున్న అమ్మని చూస్తుంటే అసలే కుతూహలంగా ఉన్న నాకు చిరాకేసింది. 'ఒరేయ్ శీనూ' అని పిల్చేను గట్టిగా.

శీను గదిలోనుండి వచ్చేడు తలొంచుకుని.

'ఏం జరిగిందిరా అసలు?' అసహనంగా ప్రశ్నించేను.

'మరే విజయక్కా' అంటూ చప్పున ఆపేసేడు అమ్మవంక బెరుకుగా చూస్తూ.

'ఏమయిందిరా విజయకు? చెప్పి చావూ?' పిచ్చిగా అరచేను.

'మరే. ప్రకాశరావుగారి రెండో అబ్బాయి వేణుగోపాల్ లేడూ......అతన్ని పెళ్ళిచేసుకుందిట విజయక్క. వాళ్ళిద్దరికీ నెల రోజుల క్రితమే రిజిస్టర్ మారేజి అయిపోయిందట. వేణుకి తిరుపతిలో ఉద్యోగం దొరికింది. అందుకని తిరుపతి వెళ్ళిపోతున్నానంటూ చీటీ వ్రాసి వెళ్ళింది విజయ'.

కొంతసేపు స్తబ్ధంగా నిల్చుండిపోయేను శీను మాటలు విని.

నాకు వాడి మాటలు వింటే ఆశ్చర్యం కలగలేదు. ఇలాటి దేదో జరుగుతుందని ముందే తెలుసు నాకు. కాని ఎదురు చూసిన విషయమే అయినా హఠాత్తుగా నా ఊహ నిజమవటంతో నిర్ఘాంత పోవలసి వచ్చింది.

మాట్లాడకుండా నా గదిలోకి వెళ్ళేను. స్నానం చేసేను. బట్టలూ అవీ అన్నీ నేనే తెచ్చుకున్నాను. వంట యింట్లోకి వెళ్ళేను. ఆ రోజు టిఫిన్ చేసిన సూచనలేం లేవు నేనే స్టౌ వెలిగించి కాఫీ కాచుకుని తాగేను. ఎవరూ నాకు 'సేవలు' చెయ్యనందున నా మనసు హాయిగా ఉంది.

ఇల్లంతా స్తబ్దుగా ఉంది. ఎవరిలోనూ ఉత్సాహం లేదు. నాకు మాత్రం ఎందుకో మనసు తేలికై పోతోంది. ఇన్నాళ్ళూ రగుల్తున్న అగ్నిపర్వతం యీ నాడు బద్దలై పోవటంవల్ల నాలో ఒక భయంకరమైన ప్రశాంతత ఏర్పడింది.

ఇకనుండి మిడిసిపడుతూ నా కంట్లో నలకలా ఉంటూ వస్తున్న విజయను చూడనవసరం లేదు. అందుకే నా కదోరకం తృప్తిగా ఉంది.

నా గదిలోకి వెళ్ళేను. బీరువాలోని అద్దం ముందు నిల్చున్నాను. తదేకంగా అద్దంలోకే చూస్తున్న నాకు నా ప్రతిబింబం నవ్వినట్లయి ఉలికిపడ్డాను.

'నువ్వు చెయ్యలేకపోయిన పనిని, నువ్వు చెయ్యాలని తీవ్రంగా వాంఛించిన పనిని విజయ చేసేసింది. అందుకే ఆమె జీవితం ధన్యమైంది. నీలో ఆ చొరవ, ధైర్యం, రసపిపాస లేవు అందుకే నువ్వు 'మోడు'లా అయిపోయేవు. నీ జీవితాని కింక వసంతంలేదు' అంటూ అద్దంలోని 'జ్యోతి' ఘోషిస్తోంది.

నా ప్రతిబింబాన్ని నేను భరించలేకపోయేను. అక్కడనుండి కదలి తోటలోకి వెళ్ళేను—యీసారి నాన్నని పలకరించకుండానే గట్టుమీద కూర్చున్నాను. నా కెదురుగా రెండువైపులా విరగబూచిన రకరకాల పూలు మధ్యనే సన్ననిబాట. ఆ బాట కిరువైపులా క్రోటను మొక్కలు. రంగురంగుల ఆకులతోఉన్న ఆ క్రోటను మొక్కలను చూస్తుంటే ఉదయం బస్సులో నేను చూసిన అమ్మాయిలు గుర్తుకు వచ్చేరు. విరగబూచిన మందారలు, ముద్దబంతులమధ్య ఆ క్రోటను మొక్కలు ఎందుకలా వెలావెలా బోతున్నాయో, అర్థమయింది నాకు. చెట్టుకు పూలు, కాయలూ ఎలా అందాన్నిస్తాయో అలాగే స్త్రీకి వివాహం, మాతృత్వం, సౌందర్యాన్ని, పరిపూర్ణతని యిస్తాయ్. పైపై ఆకర్షణలేతప్ప జీవితంలోని అతిముఖ్యమైన ఆనందానుభూతులకు దూరమైన మేమంతా క్రోటను మొక్కలు లాటివాళ్ళమే!

మళ్ళీ తెల్లవారింది. రోజూలానే బస్సులో యూనివర్శిటీకి పోవటం, తిరిగి రావటం ఇంటికి వస్తున్నప్పుడల్లా గృహవిషయాలమీదనే నా ఆలోచనలు. 'నాన్నగారి కళ్ళజోడు బద్దలయింది. కొనాలి. అమ్మ జాకెట్లు చిరిగిపోయినయ్. నాలుగు గుడ్డలు పట్టించాలి. శీనుగాడి ఎక్స్‌కర్షన్‌కి నలభై రూపాయలు. విజయకి—అన్నట్టు దానికి నే నివ్వవలసిన దేంలేదు.'